

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság

a dr. Némethi Gábor ügyvéd (1123 Budapest, Táltos u. 15/B. VII/2.) által képviselt
_____) I. rendű,
_____ II. rendű és
_____) III. rendű felpereseknek

az _____, által képviselt
ERSTE Bank Hungary Zrt. (1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26.) alperes ellen

végrehajtás megszüntetése iránt indított perében meghozta a következő

í t é l e t e t:

A bíróság a dr. Dócs Attila önálló bírósági végrehajtó előtt _____, _____, és _____ számon folyamatban lévő végrehajtásokat megszünteti.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 400.000,- (négy százezer) Ft perköltséget, a II. és III. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 200.000,- (kétszáz ezer) Ft perköltséget, és dr. Dócs Attila önálló bírósági végrehajtónak 1.000,- (ezer) Ft végrehajtási költséget.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására – az abban megjelölt időben és módon – fizessen meg a Magyar Államnak 1.851.014,- (egymilliónyolcszázötvenegyszer-tizennégy) Ft kereseti illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett és a jelen bíróságon 3 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye. A végrehajtási költségek tekintetében a végrehajtó is fellebbezhet.

A fellebbezésben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a fellebbezés irányul és elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az – elbírálása esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell.

A felek a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmükben kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik; az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, vagy az ítélet indokolása ellen irányul, a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti tárgyalás megtartását.

Indokolás:

Az I. rendű felperes mint adós és az alperes mint hitelező között 2010. június 9. napján ügyletszámon kölcsönszerződés jött létre, amely alapján az alperes 46.833,- EUR szabad felhasználású kölcsönt nyújtott az I.r. felperesnek 228 hónapos futamidőre. A szerződés II.1. pontja szerint az alperes a kölcsönt a szerződésben meghatározott folyósítási feltételek teljesülésétől számított 8 munkanapon belül folyósítja az I.r. felperes részére az alperesnél vezetett lakossági forintszámlára történő egyösszegű folyósítással. Az alperes a kölcsönt a folyósítás napján érvényes, az alperes által alkalmazott és a hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított EUR összegben tartja nyilván. Az I.r. felperes által havonta fizetendő törlesztőrészlet összege a szerződés IV.2. pontja értelmében 435.07 EUR, a 228 darab törlesztőrészlet minden hónap 15 napján esedékes. Az I.r. felperes fizetési kötelezettségei EUR-ban teljesítendők, más pénznemben való teljesítés esetén az alperes az esedékesség napján alkalmazott, a hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított EUR összeget fordít az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére.

A kölcsönszerződés III.3. pontja az alábbiakat tartalmazza: „A kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték, melyet a bank a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel közöl: a kamatláb évi 9,19%. A kölcsön éves kamatlába hat hónapos kamatperiódusonként változó. Az itt írt kamatláb akció keretében került megállapításra, melyet az alperes jogosult az első kamatperiódus leteltével a Hirdetményben megállapított általánosan alkalmazott (nem akciós) kamatlábra módosítani. Az alperes a kölcsön ügyleti kamatlábát a kamatperiódus fordulónapján jogosult egyoldalúan megváltoztatni.” A szerződés III.1. pontjában a 41/1997. (III. 5.) Korm.rendelet előírásai szerint számított teljes hiteldíj mutató 9,83%-ban került megjelölésre.

A szerződés I.4. pontja szerint a felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítése esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejárata megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt tény tanúsítást fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak. A felek/adós felkéri a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró

közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékai, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a bank felkérésére az adós banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben bankitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják.

A kölcsönszerződéssel egyidejűleg a felek és az I.r. felperes szülei, a II. és III. rendű felperesek jelzálogszerződést is kötöttek, amellyel 46.833,- EUR tőke és járulékai – azaz 9,19% változó ügyleti kamat és a mindenkor hatályos Hirdetmény szerinti késedelmi kamat – erejéig jelzálogjogot alapítottak az alperes javára a Budapest [redacted] számon nyilvántartott, természetben a [redacted] szám alatti ingatlanra.

A kölcsönszerződést és a jelzálogszerződés dr. Barbalics Miklós budapesti közjegyző [redacted] számon közjegyzői okiratba foglalta.

Az alperes részéről a kölcsön folyósítása megtörtént. Az I.r. felperes kezdetben szerződésszerűen teljesítette a törlesztőrészletek megfizetését, később azonban a forint gyengülése folytán megnövekedett törlesztőrészletek megfizetésének nem tudott eleget tenni, majd a felhalmozódott tartozás miatt az alperes a kölcsönszerződést a 2013. július 13. napján a dr. Viszovszki Szilvia budapesti közjegyző által [redacted] számon jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta. A felmondás 2013. július 24. napján került kézbesítésre a felperesek részére, annak tartalma szerint a kölcsönszerződésből eredő tartozás összege 2013. július 10. napján 45.281,38 EUR tőke, 4.563,24 EUR ügyleti kamat, 605,3 EUR késedelmi kamat és 74,56 EUR kezelési költség, azaz összesen 50.524,48 EUR. A felperes kérelmére ezen összeg és járulékai behajtása iránt dr. Barbalics Miklós budapesti közjegyző 2013. szeptember 24-én a [redacted] számú közokirat záradékolásával végrehajtást rendelt el a felperesekkel szemben. Az I.r. alperessel szemben [redacted] számon elrendelt végrehajtást [redacted] számon, a II. rendű felperessel szemben [redacted] számon elrendelt végrehajtást [redacted], míg a III. r. felperessel szemben [redacted] számon elrendelt végrehajtást [redacted] számon foganatosítja dr. Dócs Attila önálló bírósági végrehajtó.

Az alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) szerinti elszámolást elkészítette, eszerint a tisztességtelenül felszámított összeg a szerződés megszűnésének időpontjában alkalmazott 9,19%-os tisztességes kamatmértékkel számolva 0,00 EUR.

Felperesek keresetükben a dr. Barbalics Miklós budapesti közjegyző által az alperes kérelmére elrendelt és dr. Dócs Attila önálló bírósági végrehajtó által [redacted], [redacted] és [redacted] számon foganatosított végrehajtások megszüntetését kérték a Pp. 369. § a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a végrehajtandó követelés alapját képező kölcsönszerződés érvényesen nem jött létre.

Kereseti kérelmüket mindenekelőtt arra alapították, hogy a felek közötti kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján semmis, mert a szerződés nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy a folyósításkor milyen árfolyamot vesz figyelembe a bank, ezen lényeges szerződési feltétel pedig a szerződés tárgyának körébe tartozik. A bankok egy napon belül többfajta árfolyamot is jegyeznek, az pedig nincs meghatározva, hogy ezek közül melyik irányadó a szerződésre, mindemellett a folyósítandó forintösszeg kiszámításának módszere sincs benne a szerződésben, amely a felperes által lényegesnek tartott szerződési

feltétel, így a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának sérelmén túl a Ptk. 205. § (1)-(2) bek. szerinti konszenzus sem valósult meg a felek között.

Hivatkoztak továbbá a felperesek arra, hogy a szerződésben nem került pontosan meghatározásra az ügyleti kamat mértéke, ezért a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján, valamint a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Hpt. 210. § (2) bekezdésére – is semmis. Maga a szerződés mondja azt ki, hogy az évi 9,19%-os kamatláb tájékoztató jellegű, másrészt rögzíti a szerződés azt is, hogy nem az aláíráskor, hanem a folyósításkor érvényes hirdetmény szerinti kamatláb lesz majd a ténylegesen alkalmazandó ügyleti kamat, amelynek mértéke a szerződéskötéskor nem volt ismert a felek előtt, az majd csak egy jövőben előállítandó dokumentumban fog rögzítésre kerülni, ezen ismeretlen mértékű kamatlábra pedig nem terjedhetett ki a felek akarata. A kamat tájékoztató jellege maga után vonja, hogy a szerződésben meghatározott THM sem valós, csupán tájékoztató jellegű, amely a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába ütközik. Mindezeket túl a felperesek álláspontja szerint a szerződésnek a kamat mértékére vonatkozó rendelkezése a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen, az ugyanis a fogyasztó hátrányára állapítja meg a jóhiszeműség és tisztességesség követelményének megsértésével a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket. Bár az ügyleti kamat az adós főszolgáltatásának minősül, így főszabály szerint nem vizsgálható annak tisztességtelensége, ugyanakkor a perbeli esetben a felperesek nem ismerték a szerződéskötéskor a kamat mértékét, így nem láthatták előre döntésük gazdasági következményeit, és amennyiben a tájékoztató jelleggel közölt kamat jelentős mértékben megemelkedett volna a folyósítás időpontjáig, úgy nem lett volna lehetőségük a szerződéstől elállni vagy azt felmondani.

Hivatkozott a felperes arra is, hogy a végrehajtás elrendelésének a Vht. 23/C. § (1) bekezdés c) pontjában előírt feltétele nem állt fenn, mivel kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalása nem minősül tartozáselismerésnek, az a kölcsönszerződéssel egy napon kelt, így ekkor még nem is volt a felpereseknek tartozásuk, a záradékolt közokirat tehát nem tartalmazza a kötelezettség tényleges összegét. A tartozás felmondáskori összegéről szóló ténytanúsítvány a Kjt. vonatkozó rendelkezései alapján nem tekinthető közokiratnak, az az alperes egyoldalú nyilatkozata, mindemellett a szerződésnek a ténytanúsítvány elfogadására vonatkozó I.4. pontja szerinti rendelkezése tisztességtelen a 18/1999. (II. 5.) Korm.rendelet 1. § (1) bekezdés a), b), j) és i) pontjai alapján, így a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében semmis, az tulajdonképpen egy „biankó tartozáselismerés”, ami egyoldalúan jogosítja a bankot annak megállapítására, hogy mennyi az adós tartozása. A közjegyzőnek észlelnie kellett volna a fenti kikötés tisztességtelenségét, és erről – mint aggályos körülményről – tájékoztatnia kellett volna a feleket. Ennek elmulasztása sérti a Kjt. 121. §-át, ezért a szerződést tartalmazó közjegyzői okirat a Kjt. 131. §-a alapján nem minősül közokiratnak.

Az **alperes érdemi ellenkérelmében** a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte. Előrebocsátotta, hogy amennyiben a végrehajtandó követelés alapját képező szerződés csak olyan hibában szenved, amely részleges érvénytelenséget eredményez, és a hiba oka kiküszöbölhető, úgy nincs helye a végrehajtás megszüntetésének, csak annak korlátozására kerülhet sor.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára való felperesi hivatkozás körében előadta, hogy a kölcsönszerződés egyértelműen meghatározza a szerződés tárgyát, azaz a 46.833,- EUR összeget, így az nem minősülhet semmisnek, kiemelte továbbá, hogy a kölcsönösszeg meghatározottsága és a folyósítás, mint szerződéskötést követően beálló reálaktus nem egymásnak megfeleltethető fogalmak. Mindemellett a szerződés II.1. pontja értelmében forint számlára történő átvezetés esetén az átváltásra a folyósítás napján érvényes, a hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kerül sor, így meghatározásra került

az is, hogy mekkora forintösszeget kell folyósítani, megjegyezve, hogy ennek elmaradása esetén a Ptk. 231. § (2) bekezdését kellett volna alkalmazni. A Kúria 1/2016. PJE határozata rögzíti, hogy a kölcsönszerződésnek nem érvényességi kelléke a folyósítás napjának vagy az alkalmazandó árfolyamnak a tételes rögzítése.

A kamat feltüntetésének hiánya tekintetében kifejtette, hogy a kölcsönszerződés III.3. pontja egyértelműen meghatározza a kamat mértékét, tekintve pedig, hogy a felek a hirdetményt magukra nézve kötelezőnek ismerték el, az a kölcsönszerződés részévé vált, amelyet a Kúria 1/2016. PJE határozata is kimond. Tény, hogy a szerződéskötés napjára vonatkozóan csak tájékoztató jelleggel került feltüntetésre a kamat mértéke, ennek azonban az az oka, hogy a folyósításig értelemszerűen nem volt olyan összeg, ami kamatozni tudott volna. Kiemelte, hogy a hatályos Hpt. 210. § felhatalmazása alapján az alperes jogosult volt kamatperiódusonként egyoldalúan módosítani a kamatot, ami azt jelenti, hogy a kamat tételes meghatározása fogalmilag kizárt, ugyanakkor az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenné lett nyilvánítva, ezért a szerződéskötés és a folyósítás napján a hirdetményben meghatározott kamatérték szükségszerűen azonos lett. Hangsúlyozta, hogy a felek akciós kamatban állapodtak meg, amely lényegét tekintve azt jelenti, hogy kizárták annak lehetőségét, hogy a folyósításig az alperes azt egyoldalúan módosítsa. A kamat mértékére vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége kapcsán előadta, hogy nem az ügyleti kamat intézménye a tisztességtelen, hanem a szerződésnek az a rendelkezése, mely szerint az ügyleti kamatot az alperes egyoldalúan jogosult módosítani, ezen rendelkezés tisztességtelenségének jogkövetkezménye azonban a DH2 törvény szerinti elszámolással levonásra került, hozzáteve, hogy a perbeli esetben nem került sor kamatemelésre, így tisztességtelenül felszámított összeg sem volt.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja körében előadta, hogy a hivatkozott rendelkezés a THM feltüntetésének teljes hiányához kapcsolja a semmisség jogkövetkezményét, a perbeli szerződés III.1. pontjában pedig a THM százalékos mértéke feltüntetésre került. Amennyiben a felperesek azt állítják, hogy a THM nem valós, úgy kötelesek azt megjelölni, hogy szerintük mennyi a helyesen kiszámított THM, egy bizonyos mutatónak a tévességére történő hivatkozás ugyanis nem állapítható meg absztrakt módon, elvi síkon. A felperesek a kamat meghatározatlanságára alapították a THM téves megjelölésére való hivatkozásukat, ez azonban a fentiek folytán – a kamat akciós meghatározásával és a kamatváltozás tisztességtelensége okán – nem foghat helyt, mindemellett a THM-et nem a folyósítás napjára, hanem a szerződéskötés napjára vonatkozóan kell meghatározni, és a perbeli esetben ez ennek megfelelően történt.

A Vht. 23/C. §-ának sérelmére és a ténytanúsítvány tisztességtelenségére való felperesi hivatkozás kapcsán kifejtette, hogy a Vht. rendelkezési nem sérültek, mivel a záradékolható közokirat tartalmazza a kötelezettség tárgyát, mennyiségét és jogcímét, a felmondás megtörténtét pedig szintén közokirat tanúsítja. A szerződés I.4. pontja nem ütközik a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe, és nem tekinthető indokolatlannak, ezért a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján nem tisztességtelen. A felperesek a szerződések közjegyzői okiratba foglalásával maguk jogosították fel az alperest a közvetlen végrehajtás megindítására, erről részletes tájékoztatást kaptak. A záradékkal ellátott közokirat értelemszerűen nem tartalmazhatja a végrehajthatóság feltételének bekövetkezését, illetve a végrehajtás megindulásának időpontjában a tartozás pontos összegét, hiszen ezek csak későbbi időpontban rögzülnek, így szükség van egy további közjegyzői okira, a ténytanúsítványra, amely tanúsítja a feltétel bekövetkeztét, ugyanakkor nem a felmondás vagy a ténytanúsítvány került záradékolásra, hanem a felpereseknek a közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozata. A végrehajtás elrendeléséhez a végrehajtást kérő köteles megjelölni a fennálló tartozás összegét, arról a feleknek nem kell előzetesen megállapodniuk,

és sem a végrehajtást elrendelő bíróság, sem a közjegyző nem vizsgálhatja, hogy mely adatok alapján jelöli meg a végrehajtást kérő a követelés összegét. Amennyiben a ténytanúsítványban szereplő adatok a felperesek számításaitól eltérően kerültek meghatározásra, úgy a felperesek nincsenek elzárva attól, hogy a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását kérik.

A kereset alapos.

A szerződéskötéskor hatályban volt Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523. § (1) bekezdése szerint kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

A Ptk. 205. § (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A (2) bekezdés szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

A Ptk. 216. § (1) bekezdés alapján szerződést jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában akár szóban, akár írásban lehet kötni. A szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

A Ptk. 217. § (1) bekezdése szerint jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakiség megsértésével kötött szerződés - ha jogszabály másként nem rendelkezik - semmis.

A szerződéskötéskor hatályos hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. § (1) bekezdése alapján a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. A (2) bekezdés értelmében a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ideértve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit és a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítésének módját, következményeit is.

A Hpt. 2. számú mellékletének III.5. pontja szerint fogyasztási kölcsön: a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve szolgáltatások igénybevételehez - a természetes személy részére - nyújtott kölcsön és a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében veszi igénybe.

A Hpt. 213. § (1) bekezdése szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

- a) a szerződés tárgyát,
- b) az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,
- c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét;
- d) azon feltételeknek, illetőleg körülményeknek a részletes meghatározását, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható, vagy ha ez nem lehetséges, az erről szóló tájékoztatást,
- e) a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat,

- f) a szükséges biztosítékok meghatározását, valamint
- g) a szerződéshez kapcsolódóan a fogyasztótól megkövetelt biztosítások megjelölését.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

A Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződés: az a szerződés, amely fogyasztó és olyan személy között jön létre, aki (amely) a szerződést gazdasági vagy szakmai tevékenysége körében köti.

A perbeli kölcsönszerződés nem vitatottan a Ptk. 685. § e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek, illetőleg a Hpt. 2. számú melléklete szerinti fogyasztási kölcsönnek minősül, ezért arra irányadóak a Hpt. 213. §-ának rendelkezései, ahogyan alkalmazandók mind a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése, mind a 18/1999. (II. 5.) Kormányrendelet rendelkezései is.

A végrehajtás megszüntetése iránti kereseti kérelem indokaként a felperesek hivatkoztak a szerződés létre nem jöttére is, ezért a bíróságnak mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felek között létrejött-e a végrehajtandó követelés alapját képező kölcsönszerződés, a szerződés érvényességének vizsgálata ugyanis feltételezi a szerződés létrejöttét. E körben a bíróságnak nem azt kellett vizsgálnia, hogy a felek rögzítették-e írásban a kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeit, hanem arról kellett döntenie, hogy a felek kifejezésre juttatták-e akár írásban, akár szóban, akár ráutaló magatartással a kölcsönös és egybehangzó szerződési akaratukat, az alakiságra vonatkozó szabályok megsértése ugyanis a Ptk. 217. § (1) bekezdése szerint nem a szerződés létre nem jöttét, hanem annak érvénytelenségét eredményezi. A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy felek szerződési akaratuk – a felperes személyes nyilatkozata szerint is – szabad felhasználású, 46.833,- EUR összegű kölcsön nyújtására irányult 228 hónapos futamidővel, oly módon, hogy az alperes az I.r. felperes folyószámlájára forintban folyósítja a kölcsönt, az I.r. felperes pedig a teljes futamidő alatt havi 435,07 EUR összegű törlesztőrészt köteles megfizetni – választása szerint euróban vagy forintban – az alperes részére, amely magában foglalja a tőketörlesztésen felül a mindenkor hatályos hirdetmény szerinti ügyleti kamat megfizetését is. Az I.r. felperes aláírta az erről szóló kölcsönszerződést, majd az alperes a szerződésben foglaltaknak megfelelően folyósította részére a kölcsönt és hívta fel az I.r. felperest az esedékes törlesztőrészek megfizetésére, aki éveken keresztül eleget is tett a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek. Mindezek alapján kétséget kizáróan megállapítható a felek egybehangzó és kölcsönös akaratának kifejeződése a kölcsönszerződés lényeges elemei tekintetében. A felek nemcsak, hogy megállapodtak a kölcsönszerződés lényeges elemeiben, hanem a megállapodásnak megfelelően is teljesítették szerződéses kötelezettségeiket éveken keresztül, ezért a felperesek nem hivatkozhatnak alappal arra, hogy egyező akaratukat még ráutaló magatartással sem fejezték ki.

A kölcsönszerződés érvénytelenségére való hivatkozás körében a felperesek mindenekelőtt a kölcsön összegének a meghatározatlanságára és a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának sérelmére alapították a végrehajtás megszüntetése iránti keresetüket. A Ptk. 523. §-ában

foglaltak alapján a kölcsön összege az az összeg, amelyet a hitelező az adós rendelkezésére bocsátani köteles. A 6/2013. Polgári jogegységi határozatban a Kúria az alábbiakat fejtette ki: „Deviza alapú kölcsönszerződéseknél két tipikus módja van a kölcsönösszeg meghatározásának. Vannak olyan deviza alapú kölcsönszerződések, melyek a kölcsönt devizában határozzák meg és a szerződés egyéb rendelkezései nem hagynak kétséget afelől, hogy a devizát a szerződésben meghatározott időpontban, a szerződésben - tipikusan - a kölcsönt nyújtó pénzintézet vételi árfolyamán (lízingszerződés esetén, ha a lízingbe adónak nincs saját árfolyama, a szerződésben meghatározott pénzügyi intézmény vételi árfolyamán) kell átszámítani forintra. Ezt az összeget folyósítja a pénzügyi intézmény. (...) A másik szokásos meghatározási mód az, hogy a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzintézet deviza vételi árfolyama figyelembe vételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie a mindenkor irányadó eladási árfolyamon számítva. Egyik meghatározási mód sem sérti a Ptk. 523. §-ában írtakat. Nem szükséges ugyanis, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. Amennyiben a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztőrészletek egyértelműen kiszámíthatók a szerződés rendelkezései alapján, a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a Ptk. 523. § (1) bekezdésébe.” A perbeli esetben a felek a fenti két meghatározási mód közül az előbbit alkalmazták, azaz meghatározták 46.833,- EUR-ban a kölcsön összegét, és akként rendelkeztek, hogy az alperes forintszámlára történő átvezetéssel köteles teljesíteni. Az alperesnek a szerződés alapján 46.833,- EUR-t kellett forintszámlára folyósítania, az I.r. felperesnek pedig 46.833,- EUR tartozása keletkezett, ezért ezen devizaösszeg tekintendő a szerződés tárgyának, amely a szerződésben egyértelműen meghatározásra került. A kölcsönösszeg egyértelmű meghatározottságát nem érinti az a körülmény, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor a felek nem rögzítették a folyósítás időpontját, ugyanis az alperesnek a folyósítás időpontjától függetlenül 46.833,- EUR kölcsönt kellett a felperes rendelkezésére bocsátania. Egyetértett a bíróság az alperes azon hivatkozásával, mely szerint a Ptk. 205. §-a alapján nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez, a teljesítéskor alkalmazandó árfolyamot pedig a Ptk. 231. § (2) bekezdésének diszpozitív szabálya rendez, így eltérő megállapodás hiányában az válik a szerződés részévé, ugyanakkor a perbeli esetben a felek maguk is rendelkeztek arról a kölcsönszerződés II.1. pontjában, hogy forint számlára történő átvezetés esetén a kölcsön deviza összegének nyilvántartásba vételére a folyósítás napján érvényes, az alperes által alkalmazott és a hirdetményben hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kerül sor, így – figyelemmel arra, hogy a nyilvántartásba vételre kerülő deviza összeg meghatározásra került – kiszámítható volt az is, hogy mekkora forintösszeget kell folyósítania az alperesnek. Annak kérdése, hogy az alperes ennek megfelelően teljesített-e, nem a szerződés érvényessége vagy létrejötté körében, hanem a szerződésszerű teljesítés megítélése körében vizsgálendő. Mindezek alapján a bíróság nem találta alaposnak a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára, azaz a kölcsönösszeg meghatározásának hiányára való felperesi hivatkozást.

Alaposnak találta ugyanakkor a bíróság a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmére alapított kereseti kérelmet, tekintve, hogy a szerződésben nem került meghatározásra a kamat százalékbán kifejezett mértéke, hanem akként rendelkeztek arról a felek, hogy a kölcsön kamata a folyósítás időpontjában a hirdetményben megállapított érték. A hirdetményt ugyan valóban kötelezőnek ismerték el magukra nézve a felek, és az valóban a szerződés részét képezi, azonban az egyedi szerződés nem a hirdetményben a szerződéskötéskor meghatározott kamatra utal, hanem egy jövőbeli időpontban érvényes – a szerződéskötéskor még nem ismert

– értékre. A felek tehát nem azt foglalták írásba, hogy az ügyleti kamat a hatályos hirdetmény szerinti kamat, amelyet az alperes jogosult egyoldalúan módosítani, hanem azt rögzítették, hogy az ügyleti kamatot a folyósításkori hirdetmény határozza meg, azaz az alperes nem egyoldalúan módosítani, hanem egyoldalúan meghatározni volt jogosult a kamat mértékét. A kölcsönszerződés aláírásakor ezek alapján a kamat mértéke nem volt ismert a felek előtt, az csak utóbb került meghatározásra és ráutaló magatartással elfogadásra. Kétségtelen, hogy a kölcsön folyósításáig a felperes nem terhelte kamatfizetési kötelezettség, azonban ettől függetlenül a kamat pontos mértékében a feleknek még a folyósítást megelőzően, a szerződés írásba foglalásakor meg kell állapodniuk, és azt írásban rögzíteniük kell, mégpedig a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján éves, százalékban kifejezett értékben. A kamat szerződéskötéskori induló mértéke mindezek alapján nem került rögzítésre a szerződésben, az csak tájékoztató jellegű adatot tartalmaz, amely sérti a Hpt. 210. § (1) bekezdését és a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontját, ezért az utóbbi jogszabályhely, valamint a Ptk. 217. §-a alapján a szerződés semmis. Nem helytálló az alperes azon hivatkozása, mely szerint a kamat egyoldalú módosításának joga folytán annak értéke ne lenne egzakt módon meghatározható, az egyoldalú módosítási jog ugyanis nem zárja ki a szerződéskötéskori érték írásban történő rögzítését, amely a perbeli kölcsönszerződés érvényességi kelléke. Éppen ezen kezdő értékhez viszonyítva vizsgálándó vita esetén az egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlásának jogszerűsége. A perbeli szerződés alapján kezdő kamatnak nem a szerződéskötéskori, hanem a folyósításkori hirdetmény szerinti kamatláb tekintendő, így a hirdetménynek a két időpont közötti esetleges módosítása nem minősülhet a kezdő kamat egyoldalú módosításának, és ezáltal kívül esik a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) alapján tisztességtelennek és semmisnek minősülő egyoldalú kamatemelés jogkövetkezményeinek a DH2 törvény szerinti elszámolás útján történő rendezésén is. Bár a perbeli esetben a hirdetmény szerinti kamatmérték nem változott a szerződés aláírása és a folyósítás időpontja között, e körülmény utóbb nem orvosolja a szerződéskötéskori kamat százalékos értékének írásba foglalásának hiányát. A felperes nem a kamatfizetési kötelezettségnek vagy a kamat mértékének a tisztességtelenségére hivatkozott, és nem is az egyoldalú kamatemelés jogára vonatkozó szerződéses kikötés semmisségére, hanem azon feltétel tisztességtelenségére, amely szerint a kamat kezdő mértékét egyoldalúan jogosult meghatározni az alperes, és amelyet a DH törvények nem orvosoltak. Az egyoldalú kamatemelési jogot biztosító szerződéses rendelkezéssel egyezően a kamat egyoldalú meghatározásának jogára vonatkozó – egyedileg meg nem tárgyalta – szerződéses rendelkezés is a fogyasztó hátrányára állapítja meg egyoldalúan és indokolatlanul, a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket, ezért ahogyan az egyoldalú kamatemelésre vonatkozó kikötés, az egyoldalú kamatmeghatározási jogra vonatkozó kikötés is tisztességtelen a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján, ezért az a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis. Nem foghatott helyt az alperesnek az akciós kamatra való hivatkozása sem, az ugyanis a szerződés rendelkezései alapján nem azt jelentette, hogy a felek kizárták volna annak lehetőségét, hogy az alperes hirdetményében az akciós kamatláb a folyósítás időpontjáig módosításra kerüljön, hanem csupán arról rendelkeztek a felek, hogy az első kamatperiódus – azaz a folyósítástól (és nem a szerződés aláírásától) számított hat hónap – elteltével az alperes jogosult a kölcsön kamatát a hirdetmény szerinti akciós kamatról a nem akciós kamatra módosítani. A hirdetmény tehát tartalmazott akciós és nem akciós kamatot is, a hivatkozott szerződéses pont pedig az egyikről a másikra való áttérésről rendelkezik, nem pedig arról, hogy az ügyleti kamat a folyósításkori hirdetmény szerinti akciós kamattól függetlenül 9,19%, és az nem változhat. Erre vonatkozó rendelkezést a szerződés nem tartalmaz.

A kamat százalékban kifejezett értékének írásbeli rögzítésének hiánya a teljes szerződés semmisségét eredményezi, ahogyan a kamat meghatározásának módjára vonatkozó kikötés tisztességtelensége is, a végrehajtandó alperesi követelés ennél fogva érvényesen nem jött

létre. Figyelemmel arra, hogy ezen felperesi hivatkozások alapján a bíróság a keresetet alaposnak találta, a további érvénytelenségi okok vizsgálatára nem volt szükség, amennyiben ugyanis a felperes által hivatkozott okok közül akár csak egy ok is megáll, amely alapján a követelés érvényesen nem jött létre, úgy a végrehajtás megszüntetésének van helye. Megjegyzi mindemellett a bíróság, hogy a THM értéke a szerződés III.1. pontjában egyértelműen megjelölésre került, annak számításának alapjául az alperes a ténylegesen alkalmazott ügyleti kamatot alkalmazta, és semmi nem támasztotta alá azt a felperesi állítást, – amely tulajdonképpen pusztán következtetésen alapult – hogy a valós teljes hiteldíj mutatótól eltérő értéket tüntetett volna fel az alperes a szerződésben. Osztotta a bíróság az alperes azon álláspontját is, mely szerint a ténytanúsítvány nem feltétele a végrehajtás elrendelésének, és megjegyzendő e körben, hogy jogerős ítélet alapján elrendelésre kerülő végrehajtás esetén sem vizsgálja – és nem is vizsgálhatja – azt a bíróság, hogy milyen összegű tartozása áll fenn az adósnak, hanem a végrehajtási kérelemben megjelölt összegre rendeli el a végrehajtást, az adós pedig a végrehajtás megszüntetését és korlátozását kérheti, amennyiben nem áll fenn tartozása, illetve eltérő összegű tartozása áll fenn. Ugyanezen lehetőségek biztosítottak a közjegyző által elrendelt végrehajtás esetén is. A ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezés esetleges tisztességtelensége a bíróság álláspontja szerint csupán részleges érvénytelenséget vonhat maga után, ezen részleges érvénytelenség pedig sem a követelés jogalapját, sem annak összecszerúságát nem érintené, ezért jelen perben – amelyben egyébiránt a felperes nem vitatta az alperes nyilvántartása szerinti adatok helytállóságát – nem képezhetette vizsgálat tárgyát e kikötés érvénytelensége, annak megállapíthatósága sem szolgálhatna ugyanis alapul a végrehajtás megszüntetésére.

A felperesek hivatkoztak a Vht. 23/C. § (1) bekezdésének a sérelmére is, a bíróság álláspontja szerint azonban az, hogy a záradék kibocsátása jogszerűen történt-e, a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem vizsgálható, mivel ennek jogorvoslati eszközét a Vht. 211. § (2) bekezdése szabályozza. Eszerint ha a bíróság az okiratot a törvény megsértésével látta el végrehajtási záradékkal, a végrehajtási záradékot törölni kell, a perbeli esetben pedig a Vht. 224/A. §-a alapján a záradék törlése – e körben pedig a Vht. 23/C. §-a szerinti feltételek vizsgálata – a közjegyző hatáskörébe tartozik. E törvényben rögzített hatáskört a bíróság nem vonhatja el a közjegyzőtől még abban az esetben sem, ha a végrehajtás megszüntetése iránti per hatékonyabb eszköznek minősül az adós szempontjából. A Pp. 369. § a) pontjára alapított végrehajtás megszüntetése iránti perben nem a záradék kibocsátásának jogszerűsége, hanem a követelés érvényes létrejötte vizsgálendő, amelybe ugyanakkor beletartozik a végrehajtási záradékkal ellátott közjegyzői okirat vizsgálata is, tekintve, hogy a pernek nemcsak a felek közötti szerződésből eredő – polgári peres úton érvényesíthető – követelés a tárgya, hanem a közjegyzői okiratba foglalt, közvetlen végrehajtást lehetővé tevő kötelezettségvállalás is. Hangsúlyozandó azonban, hogy nem a közjegyzői záradék kibocsátásnak jogszerűségét, hanem a záradékkal ellátott közjegyzői okiratot vizsgálhatja a bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti perben.

Mindezek alapján a perbeli szerződés tekintetében a kamat meghatározásának hiánya folytán a bíróság megállapította, hogy a végrehajtandó követelés érvényesen nem jött létre, ezért a végrehajtásokat a Pp. 369. § a) pontja alapján megszüntette.

A bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes alperest a felperesek perköltségének megfizetésére, amely a felperesi jogi képviselő részére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján megállapított – és az ügyben tartott tárgyalások számára, valamint a szükséges bizonyítás terjedelmére, a per tartamára, a II. és III. r. felperesek vonatkozásában pedig az ügyek egyesítésére is tekintettel az (5) bekezdés alapján mérsékelt – ügyvédi munkadíjból áll. A bíróság álláspontja szerint a Pp. rendelkezései alapján a bíróság a perköltség mértékéről, annak viseléséről és megfizetésének határidejéről

határozhat, nem terjedhet ki azonban a bíróság döntése a teljesítés módjának meghatározására, így nem írhatja elő, hogy a kötelezett átutalással vagy készpénzben, illetőleg mely bankszámlára vagy milyen címletekben teljesítsen. Jelen esetben sem zárhatja el a bíróság az alperest attól, hogy választása szerint készpénzben teljesítse a felpereseket – és nem a jogi képviselőjüket – megillető perköltség megfizetését, ezért a bíróság mellőzte a perköltség megfizetésének módjáról való rendelkezést.

A bíróság a Pp. 370/A. § (6) bekezdése alapján kötelezte az alperest arra, hogy az eljárás végrehajtónak járó és korábban az alperes által még nem előlegezett végrehajtási költséget is térítse meg.

Az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pereszes alperes köteles külön felhívásra a felperesek költségkedvezménye folytán előzetesen le nem rótt kereseti illetéket az államnak megfizetni. Az illetékfizetési kötelezettség a keresetlevél benyújtásakor keletkezik, a fizetendő illeték mértéke ekkor rögzül, ezért függetlenül attól, hogy az ügyek utóbb egyesítésre kerültek, mindkét ügy tekintetében illetékfizetési kötelezettség keletkezett. A bíróság az illeték összegét a felperesek által a Pp. 24. § (2) bekezdés g) pontjában foglaltaknak megfelelően megjelölt pertárgyérték alapulvételével határozta meg, annak kerekítésére – tekintve, hogy nem illetékbélyegben kell leróni – nem volt szükség.

Az ítélet elleni fellebbezési jogot a Pp. 233. § (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2016. december 13.

dr. Bereczky Sára s.k.
bíró